

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HANUERE 31, 1889.

“TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1886 ME 1888.”

He Panuitanga ki nga Tangata e whai take ana ki te Whenua kia mohiotia ai te Wahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawiri i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihiri whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 5 o nga ra o Mache, 1889, e te Kooti Whenua Maori ki Hotehene. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo ana whenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tiwhikete ki te hunga i kitea tonu tika e te Kooti: heoi ano, he tino whakaotinga tena; e kore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata ki muri. Ka kitea te maji o nga whenua, kua oti te ruri, ki te Tari o te Kaiwhakawa Tuturu, i Keremataone.

NA TE HAMANA,
Kai Rehita.

Tari o te Kooti Whenua Maori
Akarana, Hanuere 8, 1889.

Nga ingoa o nga Kaitono.		Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.		Nga rohe.	
1	Te Relutai, Hariata Kahia, Te Akau, Te Mutunga, Rota Nuka, Te Whewhe, Momai, Tukotahi, Ngapaki, Ngawai erua, Hare te, Tairi, Te Kahutaniko, Te Raukoihi, Teiwhakareere	Te Wairoa, Taupo, i te takiwa o Akarana			Ka timata ki Tautaukaian, ka haere i runga i te raina o Pahikohuru Te Whakao, ka tae ki Te Pourewa, ka whati ki te Tuaraki, Ngapahautuarea, Te Waiarangi, ka haere i roto i te awa ki Waiphe, Ohinemango, Kohangakahi, ka whati ki Te Haurangahuru, Te Pouoterangini, Te Rano-tehuia, ka haere i runga i te rae, te peke o Kahumui, ka haere i runga i te raina, ka tae ki Tahuramoria, ka haere i runga i te raina, ki te timatanga.
2	Matiu Rapana, Miriama Te, Kiritahanga	Te Manene, i te takiwa o Turua, Hauraki			Ko te raina i te Raki, kei te raina o Tihihamutu, aki atu ki te raina a te Kamupene, ka huri ki te Tonga, aki atu ki te raina o Te Iwituaroa; ka ahu ki te Marangai, aki atu ki te awa o Waihou; ka huri ki te Tuaraki, i te awa o Waihou, aki atu ki te raina o Tihihamutu.
3	Piniha Marutuahu, Miriama Te, Kiritahanga,	Te Iwituaroa, i te takiwa o Turua,			Ko te rohe ki te Raki, ki te raina ruri o Te Manene, aki atu ki te raina o Tahannui, ka huri ki te taha ki
4	Matiu Rapana	Hauraki			te Haurangi i runga i te raina o Tahannui, ka tutuki atu ki te raina o Kahere, ka puta ki te awa o Waihou, ka haere i te awa o Waihou, aki atu ki te raina o Te Manene,
5	Tamati Waka, Karaitiana Kihau	Kaiaia, i te takiwa o Hauraki			Ko te rohe ki te Tuaraki, ko te awa o Puae; ki te Haurangi ko tatabi; ki te Tonga, ko te whenua a Mokona Reweti; ki te Rawhiti, ko Te Puae poraka, me Mangaroa poraka.
6	Reha Apera-hama, Aihc Pepene	Te Haurapu, i te takiwa o Te Puru			Ki te Tonga, he whenua Maori; ki te Marangai, he whenua Maori; ki te Tuaraki, he whenua Maori; ki te Haurangi, ko te Moana o Tikapa.
7	Hobopa Hika-iro, Riripeti Takitahi, Te Rata Mochu	Te Arakokota Nama 2, i te takiwa o Turua			Ka timata i te raina o Te Awakahawai, haere tonu, ka tae ki te raina o Ngaruerue, ka huri, ka haere i te raina o Ngaruerue, ka tae ki te raina o Te Arakokota Nama 1, ka huri, ka haere tonu, ka puta ki te timatanga, ki te awa o Te Awakahawai.
	Wiremu Te Pea, Taatari Pukeroa, Hohepa Toa, Rewiti Tauweto ko, Karama Tuangahuru, Eruera Tuangahuru, Hoani Tuangahuru, Bina Tuangahuru, Hiria Tuangahuru, Heni Tuangahuru, Paea Tuangahuru, Kaita Tuangahuru, Parc Watana	Ngawhakapupu, i te takiwa o Te Puriri			Ka timata i te awa o Kohirahi, haere tonu ki te raina o Ohuka, ka ahu ki te Marangai ma Raki, ki te raina o Pakirarahi, haere tonu i te raina, ka tae ki te raina o Te Rahoataranga, ka huri ki te Tonga, ka haere i te raina o Te Rahoataranga, ka ungtu ki te awa o Kohirahi.

Ngarā	Ko nga ingoa o nga Waikato.	Nga ingoa o nga whenua me te whakawakahi.	Nga rohe.	Ngarā	Ko nga ingoa o nga Kaihono.	Nga ingoa o nga Whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
56	Hohopa, Hihira, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Ariri, Te Ora, Ngarā 6, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	Ki te Haranui, ko te awa o Waikōwhiri; ki te Tonga ko te raia o Te Hapa, Kōwhiri; ki te Marangai, ko te rohe o te Parāoa, Te Māpū, o taua whenua; ki te Tuaraki, ko te rohe o te whenua o Ngāwhānanga, ka tūki ki te Hapūhara, ki te awa o Waikōwhiri.	55	Raika Whakaro, ngōta, Pire, Tikiwaka, Tamara Tereti	Ngāwhiri, i te takiwa o Te Kiri-kiri	te Marangai, tae noa ki Waikōwhiri, tae noa ki Te Whakawakahi, haere tonu ma Waikōwhiri ki te Makaka, te Whānau, me te Hapū.
57	Hohopa, Hihira, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Ariri, Te Ora, Ngarā 5, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ko nga rohe ki te mēpi.	56	Mata Te Kōwhiri, Te Māpū, Whenua Hapū	Ngāwhiri, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Te rohe ki te Rāki, ko te raia o Te Kōwhiri, ko Hiri Ngakapa me te rohe ki te Haranui, ko te raia o Te Kōwhiri o Ngāwhānanga, tae noa ki te Tonga, ko te raia o Te Whakawakahi, ko te rohe ki te Marangai, ko te raia o Ngāwhānanga Hiri Ngakapa.
58	Māra, Mōra, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, ki te Rāki o te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, ka huri te i runga i te mēpi, ka huri ki te wahi tōpu, haere tonu te rohe, haere ki Waikōwhiri, ka huri te i te awa o Waikōwhiri, ki te Tonga, tae noa ki Waipapa, ka huri te i roto o taua awa, tae noa ki te tūnanga.	57	Mata Te Kōwhiri, Te Nga	Ongarahu, i te takiwa o Te Kiri-kiri	ki te Rāki, te awa o Te Kōwhiri; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga ano; ki te Marangai, ko whenua Mōra.
59	Hōra, Mōra, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te raia o Te Kōwhiri, ko te rohe ki te Tonga, ko te rohe o Kōwhiri, ko te rohe ki te Haranui, ko te rohe ki te Marangai, ko te awa o Ngāwhānanga.	58	Tiyohe, Te Whakahaerua, me etahi atu	Te Whakawakahi, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Tonga, ko Te Kōwhiri; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga, ki te Rāki, ko Ngāwhānanga; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
60	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	59	Māra, Te Ora, Te Ora	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Haranui, ko Te Whakawakahi, me Ngāwhānanga, me "Kiri-kiri Native School," ki te Tonga, ko te awa o Te Kiri-kiri, me Te Kōwhiri; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga; ki te Rāki, ko Kōwhiri.
61	Pōhoro, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	60	Māra, Te Ora, Te Ora	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Rāki, ko Ngāwhānanga; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga, me Te Kōwhiri; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
62	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	61	Te Rāki, Te Whakawakahi	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Rāki, ko Ngāwhānanga, me Ngāwhānanga, me Te Kōwhiri; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga, me Te Kōwhiri; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi, me Ngāwhānanga; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
63	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	62	Hōra, Te Ora, Te Ora	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Rāki, ko Ngāwhānanga, me Ngāwhānanga, me Te Kōwhiri; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga, me Te Kōwhiri; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi, me Ngāwhānanga; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
64	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	63	Māra, Te Ora, Te Ora	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Rāki, ko Ngāwhānanga; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
65	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	64	Māra, Te Ora, Te Ora	Ngāwhānanga, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Rāki, ko Ngāwhānanga; ki te Haranui, ko Ngāwhānanga; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
66	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	65	Tamara, Te Ora, Te Ora	Te Whakawakahi, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Marangai me Te Tonga, ko Te Whakawakahi; ki te Haranui me Rāki, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.
67	Whakawakahi, Te Ora, Mōra, Te Whakahaerua	Whenua, Te Ora, Te Kōwhiri, Te Kōwhiri	ka huri te i te awa o Waikōwhiri, i te raia o Te Ora, tae noa ki te Haranui, haere tonu i taua awa, tae noa ki te tōpu, ko etahi takatoranga ki te Tonga, ka whiri, ka huri ano ki te awa o Waikōwhiri, haere tonu i te awa o Waikōwhiri te Tonga, tae noa ki te puaha o Waipapa, ka huri te i roto o taua awa me, ka tae ki te tūnanga.	66	Whakawakahi, Te Ora, Te Ora	Te Whakawakahi, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Marangai me Te Tonga, ko Te Whakawakahi; ki te Haranui me Rāki, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Tonga, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi; ki te Marangai, ko Ngāwhānanga, me Te Whakawakahi.

Nana.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Nana.	Ko nga Ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
46	Hemi Watene, Tuterei Karewa, Te Karira Reihama, Mita Watene, Te Karira	Te Panga-horo, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Nota, ko Kuirihenua; ki te Tonga, ko Tarukini-kini, he whenua Karuana Karaati; ki te Marangai, ko Ngaputaka; ki te Hauauru, ko Mataiwheetu.				tonu i runga i te raina o Te Raho, tae noa ki te awa o Ohinemuri, ka haere i roto i taua awa, tae noa ki te puau o Ohiaunui, i te putanga ki Kohirahi, ki te timatanga, ka ngutu.
47	Matene Te Nga, me etahi atu	Mataiwheetu, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru me te Marangai, Tapangahoropora-ka; ki te Tonga, he whenua Maori; ki te Hauauru, he whenua Maori.	56	Mita Watene, me etahi atu	Te Poho, i te takiwa o te Kiri-kiri, Haauraki	Ko te rohe ki te Taaraki he whenua papatupu, ki te Tonga ko Makomako, ki te Marangai ko Mataiwheetu Kura, ki te Hauauru ko te rori a te Kaute Kaunihera, o te Temu.
48	Matene Te Nga	Ongarahu, Nama 1, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Tonga, ko Ohineruarangi Nama 2; ki te Marangai, ko Rahokauaka; ki te Hauauru, ko Otaputai; ki te Tonga, ko Ohineruarangi Nama 1.	57	Reha Apera-hama, Aihopepene	Pouarua, i te takiwa o Te Puriri, Haauraki	Ko te raina ki te Raki ko te awa o Te Puriri, ko te taha ki te Hauauru he whenua Maori, te taha ki te Tonga he whenua maori, te taha ki te Marangai he whenua Maori ano kua oti te ruuri.
49	Tuterei Karewa, Mita Watene, Mere Waiti, Matene Te Nga	Ohineruarangi Nama 1, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Otaputai; ki te Marangai, ko Ongarahu; ki te Tonga, ko Ohineruarangi Nama 2; ko Kiri-kiri awa; ki te Hauauru, ko Kiri-kiri awa.	58	W. H. Taipari, Tuterei Karewa, Kapihana te Tahi, Winiata Mangohanga, Hare Romata, Hawini te Wahapu, Riri-peti te Hoakina Matene, Watana Tumua, Matiu Pono, Hori Kerri, Hamiora Tawa, Mita Watene, Hori Matene, Raika Whakarongotai	Piako, i te takiwa o Haauraki	Ki te hauauru ko te raina whaka te rawhiti o te takiwa rumpatu o Waikato, tae noa ki Hungawera Poraka, ki te Tonga, ko Hungawera Poraka me Te Awara Poraka, ki te rawhiti ko Piako awa tae noa ki te Kokonga Tuatua o Whakahoro Poraka, ki te Tonga ko Whakahoro Poraka tae noa ki te Waitoa awa, haere tonu me runga i tetahi raina tika tonu ki te kokonga Tuatua o Te Taititi Nama 2 Poraka, ki te rawhiti ko Waihou ki te Hauauru, ko Tarikomoro, ko Tahurangi, ko Turua, ko Orongo hoki, ki te raki ko te moana o Haauraki tutuki noa ki te timatanga. Kamahue ki waho te wahi o Piako me etahi atu poraka kua hokona e te Kawahutanga.
50	Raika Whakarongotai	Ohineruarangi Nama 2, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Ongarahu; ki te Marangai, ko Ohineruarangi Nama 2; ki te Tonga, ko Waimu-o-Rauta, ko Otaputai; ki te Hauauru, ko Ohineruarangi Nama 1.				
51	Hawira Wahapu, Tere-tu Mare, me etahi atu	Ohineruarangi Nama 3, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Rahokauaka; ki te Marangai, ko Rahokauaka, ko Tarukini-kini; ki te Tonga, ko Tarukini-kini, ko Whakahoro, ko Waimu o Rata; ki te Hauauru, ko Ohineruarangi Nama 2.				
52	Mita Watene, Tere-tu Mare, me etahi atu	Tapangahoro, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Kaiwhenua; ki te Marangai, ko Ngaputaka; ki te Tonga, ko Mataiwheetu; ki te Hauauru, ko Mataiwheetu.				
53	Tipene Taiwhaka, me etahi atu	Te Waimu o Rata, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Ohineruarangi Nama 2, ko Ohineruarangi Nama 3, ki te marangai, ko Whakahoro; ki te Tonga, ko Tarukini-kini, ko Ngaputaka; ki te Hauauru, ko Ngaputaka; ki te Hauauru, ko Otaputai.				
54	Tamara Rotorua, Hohepa Toa	Te Whakahoro, i te takiwa o Te Kiri-kiri	Ki te Hauauru, ko Ohineruarangi Nama 3; ki te Marangai, ko Ohineruarangi Nama 3, ko Tarukini-kini; ki te Hauauru, ko Waimu o Rata.	59	Haora Tarerani, Paraku Rapana, He-ra Hopihona, Arama Karaka, Merakuru te Kati, me etahi atu	Te Hape, i te takiwa o Ohinemuri, Paeroa	Timata i Ohinemuri, ka ahuru ki te tonga, i runga i te raina o Ngamoko, ka tae ki Te Kowhai, whenua Maori, ka whati ki te marangai i runga ano i taua whenua i Te Kowhai tae atu ki te raina o Rawhitiroa, haere tonu i runga i taua raina tae atu ki te awa o Ohinemuri, i roto i te awa o Ohinemuri tae atu ki timatanga.
55	Pare Taimana, Arani Wataana, Ena Reweti, Wikitoria Te Ngahue	Ngawhaka-poupoa, i te takiwa o te Puriri	Timata i te puau o Ohiaunui ki te awa o Kohirahi, te taha ki te Marangai me te Tonga, haere tonu i roto i te awa o Kohirahi ki Te Rerecapahu, haere tonu i te awa o Kohirahi, ki te puau o te awa o Te Horete ki Wharepapa, haere tonu i roto i te awa o Kohirahi, ki te puau o te awa o Rere toto, haere tonu ki te puau o te awa o Ohuka, haere tonu i roto i te awa o Kohirahi, ka ngutu ki te raina o Pakirarahi Nama 2, ka whati, te taha ki te Raki, ka haere i runga i te raina o Pakirarahi Nama 2, Te Waimanu, haere tonu i runga i taua raina, ka ngutu ki te raina o Te Rahootaranga, te taha ki te Hauauru, ka haere i runga i te raina o Te Rahootaranga, tae noa ki Te Haumihi, haere tonu i runga i taua raina ki Okotawehana, haere tonu, te raina o Te Raho, haere	60	Haora Tarerani, Paraku Rapana, Tarerani Tutana, Tukukino, Kiriata Tupiki	Te Komata Nama 1, Taaraki, i te takiwa o Ohinemuri, Paeroa	Timata i Orunanga i te awa o Waihou, ka ahuru ki te marangai, i runga i te raina o Te Komata Nama 1, tae atu ki te raina o Ohinemuri Nama 20, ka ahuru ki te raki i runga ano i taua raina ka tae ki te raina o Hikutaia Nama 4, ka ahuru ki te hauauru tae atu ki te peke o Hikutaia Nama 4, ka huri ki te taaraki ka tae ki Kaiauanawa, ka ahuru ano ki hauauru i runga i te raina o Kaiauanawa tae atu ki Te Iringaopiroi, ka whati ki te tonga, ka huri ano ki te hauauru i runga ano i te raina o Te Iringaopiroi ka tae ki Waihou, ka haere i roto o Waihou, Patuhiku, ka whati ki te marangai me Tonga, Waihou, Kerihoe, haere tonu Te Mangarahi, Waihou, ka haere i Waihou, ka kati ki te timatanga.

Waihou, ka haere i Waihou, ka kati ki te timatanga.

Nama.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Te ingoa o te whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Nama.	Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.
61	Reha Apera-hama	Te toetokino te takiwa o Te Puriiri, Houtereni Taone	Te taha ki te Marangai he whenua Maori, te taha ki te Tonga ko te awa o Waihou, te taha ki te Hauauru ko te raina o Okorotao, te taha ki te raki ko Tukituki. Kei te mapi nga rohe.	67	Tamara Takuna, Miriama Kawhe, Te Wano Te Paura	Aorangi, i te takiwa o Ohinemuri	Ka timata i te Hauauru, ko Te Paeroa, ki te Tonga, ko Te Punuoterangi. Ki te Marangai ko Ohinemuri Nama 1; ki te Tuaraki, ko Hararahi.
62	Wiremu Te Huia, Ripaka Rangipaata, Kato Whakaita	Ngarua i te takiwa o Rawahi, i te taha ki te raki o Piako	Timata i Otutarere. Ka ahu ki te Tonga i runga i te raina o te raupatu o Waikato, Te Korowhitiwhiti, Karumaroa, Te Iwitiuaroa, Keremiko, Otaane, Whakamou, Tihitoetoe, Te Hapenga, Otaraipika, Owahiti, ka huri ki te Marangai, Moriu, Keterakau, kei te awa o Waiwhata, Te Aotaeawa, he totara, haere tonu, Te Rerenga, Te Tihio Tokomanawa Pa, haere tonu, ka wahi i Waenganui o Tarahokai Pa, ka tika i te Tonga o Hikurangi Pa, ka tika atu ki Pukawa, kei Te Maata, Kohoreti he ngahere iti, Whakaterau he Koroi, Huakaramu he awa kei Te Maata, ka tae ki Mokehau, kei Te Awakeri-a Paka, ka huri ki te raki, Te Mairi, he awa kei uta o Mohutu, Te Toetoe he Maata, Te Kape kei te awa o Whakapoutangi, ka tika atu ki uta o Te Taheke awa, ka huri ki te Hauauru, Tahunakaroro he maata, Te Haikai-o-Rangiwerohia he maata, ka eke ki Otukawa, ka wahi i waenganui o Waikumete o Ruakakariki, ka tika atu ki Pororoiwai, kei te awa o Waikumete, maro tonu atu ki Otutarere, ki te timatanga.	68	Hapi Rewi, Parehe Hapi, Hohi Rota	Matatotara Nama 8, he wahi tapururu pa eka, e tata ana ki Paeroa, i te takiwa o Ohinemuri	Ka timata te raina i te pua wai i te rohe o Otaotarahi; ki te Marangai, ka tae ki te taha repa, ka huri ki te Raki, ka huri ki te Marangai, ka tae ki te awa o Ohinemuri, ka huri i waenga o te awa, ka tae ki te timatanga mai.
63	Wikiriwhi Hautonga, Rihitoto Matua, Humia Tukukino	Te Onetai, i te takiwa o Ohinemuri	Te taha ki te Marangai, ko te raina o te Koura: ki te Tuaraki, ko te raina o Te Komata Tonga; ki te Hauauru, ko Te Puke; ki te Tonga, ko Taiwhakarewakaui.	69	Hapi Rewi, Parehe Hapi, Te Ngaehe, Takorehe, Parata Te Mapa, Kararua Hou	Omarutatai (he whenua whakahoiki mai e te Kawanata nga), i te takiwa o Te Aroha	Timata te rohe i Te Atatama, ki te Tonga o te pa o Omarutatai-ka tae ki te repa, ka huri ki te Tuaraki, ka tae ki te repa o Paratawa, ka huri ki te Marangai, ka tae ki te awa o Paratawa, haere tonu, ka tae ki te awa o Waihou, ka huri ki te Tonga i waenganui tonu o Waihou, ka tae ki te timatanga mai.
64	Wikiriwhi Hautonga, Rihitoto Matua, Humia Te Wau Tukukino	Te Komata ki te Raki Nama 1, ara Okurere, i te takiwa o Waihou	Ka timata i te Tonga, i te raina o Te Komata ki te Raki poraka; ki te Marangai, te raina o te Koura whira o Ohinemuri, tae noa ki Kurere; ki te Tuaraki, ko te raina o Kaiamanawa Poraka; ki te Hauauru, ko Te Iringa o Pirori, ko te awa o Waihou. Enguri e kape ana ki waho a Patuhiku, a Tawahinga.	70	Hapi Rewi, Timiwha Tahakaea, Wirihama Wirihana	Ngalutotai Nama 1 me te Nama 2, i te takiwa o Ohinemuri	Ka timata i te pane o Te Taheke, o Te Kaiakaluranu, ka ahu ki te Tonga, ka tae ki te raina o Otamaurunganui, ka huri ki te Raki, ka tae ki te pou, ka huri ki te Marangai, ka tae ki te awa o Ohinemuri, ka huri i waenganui tonu o te awa, ka tae ki te timatanga.
65	Mereka Wikiriwhi, Pakara Te Paoro, Hirawani Te Karawhiu	Pukemoke, e tata ana ki Waitoki, i te takiwa o Te Aroha	Ka timata i te raina o te Kourawhira o Ohinemuri, ara, i te raina ki te Hauauru o Ohinemuri Nama 16, ara, o Tikirahi; ka ahu whaka te Tuaraki, ko Pamoarahi, he whenua Maori, ka poraka ahu ki te Hauauru, Kalupuka: ka huri, ka ahu ki te Tonga, ko Whenuahou; ka whati, ka ahu ki te Marangai, ko Tikirahi, te wahi i timata ai.	71	Marakai Raha-ruhi Pera Rahaki, Taka Wirihana	Ngalutotai Nama 2, i te takiwa o Ohinemuri	Timata i te pou totara, ka ahu i te raina o Pareroroi, ka tae ki te raina o Otamaurunganui, ka huri ki te Tonga, ka tae ki te pou, ka huri ki te Marangai, ka tae ki te awa o Ohinemuri, ka huri ki te totara mii e takoto te ana i waenganui tonu o Ohinemuri, ka huri ki te Tonga, ki te pou totara i uta, ka tae ki te timatanga mai.
66	Rihitoto Matua	Taiwhakarewakaui Nama 2, i te takiwa o Ohinemuri	Ki te Raki, ko Te Onetai me Komata Nama 2, Tonga: ki te Marangai, ko Whakapoi me Ohinemuri Nama 1, ki te Tonga me te Hauauru, ko Taiwhakarewakaui.	72	Wikiriwhi Hautonga, Takerei Te Patu, Miriama Nganeke	Te Hape, i te takiwa o Hauraki	Ki te Tuaraki me te Marangai, ko te awa o Ohinemuri, ki te Tonga, ko te raina o Te Tete Rawhitiroa, ki te Hauauru, ko Papaturua me Patete, ka tae ki te rohe o Kotuku-Whakatoro me Nganoko.
67	Mereka Wikiriwhi, Make-reta Tokerau	Pukemoke, i te takiwa o Te Aroha	Ka timata i te Marangai; ko te rohe ki te Marangai, ko te raina o te Kourawhira, ko te taha ki te Tuaraki, ko te rori o te Kaunihara; ki te Hauauru, ko te rohe o Te Paeroa, ko te whenua o Kapene Mare: ki te Tonga, ko te rohe o Whenuahou, ka tae ki te timatanga mai.	73	Mereka Wikiriwhi, Make-reta Tokerau	Pukemoke, i te takiwa o Te Aroha	Ka timata i te rohe o Hararahi, ka ahu ki te Tuaraki, ko te awa o Ohinemuri; ki te Hauauru, ko te rohe o Otaotarahi; ko te taha ki te Tonga, ko te raina o Piraurahi; ka tae ki te timatanga mai.
68	Mereka Wikiriwhi, Make-reta Tokerau	Pakikau-whae, i te takiwa o Ohinemuri	Ki te Marangai, ko te awa o Ohinemuri; ki te Tonga, ko Kaiwhakaea; ki te Hauauru, ko Huharamati; ki te Tuaraki, ko Kaipakakohu.	74	Mereka Wikiriwhi, Make-reta Tokerau	Pakikau-whae, i te takiwa o Ohinemuri	Ki te Marangai, ko te awa o Ohinemuri; ki te Tonga, ko Kaiwhakaea; ki te Hauauru, ko Huharamati; ki te Tuaraki, ko Kaipakakohu.
69	Arepata Tinela, Hone Ngatara, Karauria Paaka	Waikoata, i te takiwa o Hauraki		75	Arepata Tinela, Hone Ngatara, Karauria Paaka	Waikoata, i te takiwa o Hauraki	

PASUFANGA.

Tari o te tokei Wharemanaki,
Mataatua, 1846, no. 3, 1846.

THE Paupers' Board of Niu Tiren...
to the Board of Niu Tiren...

1. Ko te tokei...
2. Ko te tokei...

- 1. Rongarewa...
2. Rongarewa...
3. Tahi-te-Maun...
4. Tahi-te-Maun...
5. Tahi-te-Maun...
6. Tahi-te-Maun...
7. Tahi-te-Maun...
8. Tahi-te-Maun...
9. Tahi-te-Maun...
10. Tahi-te-Maun...
11. Tahi-te-Maun...
12. Tahi-te-Maun...
13. Tahi-te-Maun...
14. Tahi-te-Maun...
15. Tahi-te-Maun...
16. Tahi-te-Maun...
17. Tahi-te-Maun...
18. Tahi-te-Maun...
19. Tahi-te-Maun...
20. Tahi-te-Maun...
21. Tahi-te-Maun...
22. Tahi-te-Maun...
23. Tahi-te-Maun...
24. Tahi-te-Maun...
25. Tahi-te-Maun...
26. Tahi-te-Maun...
27. Tahi-te-Maun...
28. Tahi-te-Maun...
29. Tahi-te-Maun...
30. Tahi-te-Maun...
31. Tahi-te-Maun...
32. Tahi-te-Maun...
33. Tahi-te-Maun...
34. Tahi-te-Maun...
35. Tahi-te-Maun...
36. Tahi-te-Maun...

Sua...
Nga...
tokei...

- 1. Tahi-te-Maun...
2. Tahi-te-Maun...
3. Tahi-te-Maun...
4. Tahi-te-Maun...
5. Tahi-te-Maun...
6. Tahi-te-Maun...
7. Tahi-te-Maun...
8. Tahi-te-Maun...
9. Tahi-te-Maun...
10. Tahi-te-Maun...
11. Tahi-te-Maun...
12. Tahi-te-Maun...
13. Tahi-te-Maun...
14. Tahi-te-Maun...
15. Tahi-te-Maun...
16. Tahi-te-Maun...
17. Tahi-te-Maun...
18. Tahi-te-Maun...
19. Tahi-te-Maun...
20. Tahi-te-Maun...
21. Tahi-te-Maun...
22. Tahi-te-Maun...
23. Tahi-te-Maun...
24. Tahi-te-Maun...
25. Tahi-te-Maun...
26. Tahi-te-Maun...
27. Tahi-te-Maun...
28. Tahi-te-Maun...
29. Tahi-te-Maun...
30. Tahi-te-Maun...
31. Tahi-te-Maun...
32. Tahi-te-Maun...
33. Tahi-te-Maun...
34. Tahi-te-Maun...
35. Tahi-te-Maun...
36. Tahi-te-Maun...

Namba.	Ko te ingoa o te tangata e ki ana kia taka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.	Namba.	Ko te ingoa o te tangata e ki ana kia taka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
37	Wikitoria Te Ngahue	Hiria Te Ngahue	Wainui.	76	Peke Moananui, Poata Makuini	Te Moananui Tupaea	Kauaeranga Nama 16.
38	Te Meihana Arapakara	Hohua ..	Matiatia (Huruhii).	77	Peke Tupaea ..	Te Moananui Tupaea	Kauaeranga Nama 16.
39	Hiria Te Ngahue ..	Ermera Te Ngahue	Ona Taonga (e rima tekau hea kei te Kaahi Raiti).	78	Maraea Merepeka ..	Tutuki ..	Waitawheta.
				79	Hohopa Tauhou ..	Tutuki ..	Paharakeke.
				80	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Waitete.
40	Wikitoria Te Ngahue	Ermera Te Ngahue	Ona Taonga (Thames Gas Company shares).	81	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Matakoro-wha.
41	Wikitoria Te Ngahue	Hiria Te Ngahue	Ona Taonga.	82	Titi Kawhena ..	Te Kone ..	Te Kawakawa.
				83	Turei Marino ..	Marohea ..	Te Kawakawa.
				84	Hamiara Tangiteruru Te Rangitua-tea	Tamati Tangiteruru	Pukorokoro.
42	Hohopa Mataitaua	Anaru Pahapaha	Whangamata Nama 4.	85	Haora Tareranui ..	Pane Haora ..	Ohinemuri Nama 20.
43	Keriata Kiniwe ..	Wi Katene Te Huhurere	Whangamata Nama 6.	86	Ripeka Wiremu Te Pea	Hingikerea Puru	Maurihoro.
44	Hone Mahia ..	Hera Kaimanu	Whangamata Nama 2.	87	Ripeka Wiremu Te Pea	Hingikerea Puru	Omahu.
45	Hone Mahia ..	Ruihanna Kawhero	Whangamata Nama 2.	88	Ripeka Wiremu Te Pea	Hingikerea Puru	Ohinemuri.
46	Hone Mahia ..	Anaru Pahapaha	Whangamata Nama 2.	89	Ripeka Wiremu Te Pea	Hingikerea Puru	Waitawheta.
47	Hone Mahia ..	Riria Karepe ..	Whangamata Nama 2.	90	Ripeka Wiremu Te Pea	Hingikerea Puru	Wairakau.
48	Te Reneti Te Whauwhau	Rotohiko ..	Whangamata Nama 4.	91	Riria Kingi, Pepa Te Ueroa	Harata Te Whetuki	Maratai.
49	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Whangamata Nama 2.	92	Riria Kingi, Pepa Te Ueroa	Hori Te Whetuki	Maratai.
50	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Whangamata.	93	Rawiri Te Ua Tamaiti, Te Wana Te Ua, Pepa Te Ueroa	Te Paea Te Whetuki	Maratai.
51	Tereha Te Tairiri ..	Maraea Paepaeroa	Te Huruhii.	94	Te Arani Henare, Hera Henare, Okihii Henare, Pepa Ueroa	Henare Te Whetuki	Maratai.
52	Mate Uruta, Whakaraua, Raputu Kemara	Whakaraua Kemara	Huhuramati Nama 2.	95	Mihaka Te Karaua Tangatakana	Tiopira Tangatakana	Te Kawakawa.
53	Mate Uruta, Whakaraua, Raputu Kemara	Whakaraua Kemara	Ohinemuri Nama 9.	96	Hine Wirangi Rawinia	Wikotibe Te Aitu	Te Kawakawa.
54	Maraciti Koroneho	Te Koroneho Tihao	Mangakiri (Ohinemuri Nama 17).	97	Atariti Te Aita ..	Piripi Te Rakau Ropata ..	Te Kawakawa.
55	Te Reneti Te Whauwhau	Rotohiko Te Oha	Ohinemuri Nama 17 (2A).	98	Tuihana Pikihiua ..	Te Wikiriwhi Hantonga	Te Kawakawa.
56	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Ohinemuri Nama 18.	99	Hare Arokura ..	Wiremu Te Teira Anaru Te Poroa	Hikutai Nama 1.
57	Mate Uruta, Whakaraua, Raputu Kemara	Whakaraua Kemara	Whakatete.	100	Tera Te Teira ..	Wiremu Te Teira	Komata.
58	Reha Tairiri ..	Henare Te Pauea	Whakapaka Nama 1.	101	Te Moengarua Tamati	Anaru Te Poroa	Tuitahi.
59	Reha Tairiri ..	Paepaeroa ..	Whakapaka Nama 2.	102	Te Moengarua Tamati	Anaru Te Poroa	Te Pure.
60	Renata Koroa ..	Maraea Tangiteruru	Whakapaka Nama 2.	103	Te Moengarua Tamati	Anaru Te Poroa	Te Muta.
61	Renata Koroa ..	Maraea Tamati	Koputai Nama 1.	104	Te Moengarua Tamati	Anaru Te Poroa	Tapu Kiriki, 11.
62	Henare Pita Kake ..	Pita Kake ..	Omahu Poraka V., Tekihana 13.	105	Parate Pone ..	Anaru Te Poroa	Ona Taonga.
63	Henare Pita Kake ..	Pita Kake ..	Wairakau, aca ko Omahu Poraka IX., Tekihana 29A.	106	Parate Pone ..	Anaru Te Poroa	Komata.
64	Reha Aperahama ..	Te Paki ..	Wairakau.	107	Hohopa Mataitaua	Anaru Pahapaha	Hikutai Nama 1.
65	Piniha Marutaahu	Herewini Te Rangai	Omahu Nama 18.	108	Hohopa Mataitaua	Te Kupa Te Wharau	Whangamata.
66	Hohopa Tauhou ..	Tutuki ..	Wairakau.	109	Hutana Karapaha		Omahu (Te Aroha, Tekihana 23, Poraka 9).
67	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Wairakau.	110	Tamara Takuna ..	Te Wano Te Paura	Maurihoro.
68	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Te Aroha Poraka IX., Tekihana 14.	111	Motu Tarata ..	Te Hiriani Te Putu	Ona Taonga.
69	Maraciti Koroneho	Te Koroneho Tihao	Waihi.	112	Te Karira Te Weriweri	Ropata Te Weriweri	Te Hore.
70	Keriata Kiniwe ..	Wi Katene Te Huhurere	Hikutai Nama 4.	113	Te Karira Te Weriweri	Ropata Te Weriweri	Kewa.
71	Harata Noki ..	Ruihanna Kawhero	Hikutai Nama 3.	114	Hana Te Amokino	Raiha Te Moe-ngahau	Ohinemuri Nama 20.
72	Haora Tareranui ..	Eccatara Taraia	Hikutai Nama 4.	115	Hana Te Amokino	Raiha Te Moe-ngahau	Te Hore.
73	Haora Tareranui ..	Meretitia Taraia	Hikutai Nama 4.	116	Hana Te Amokino	Raiha Te Moe-ngahau	Makomako.
74	Peke Moananui, Poata Makuini	Te Moananui Tupaea	Kauaeranga Nama 11.	117	Hana Te Amokino	Raiha Te Moe-ngahau	Taparahi Nama 2.
75	Peke Tupaea ..	Te Moananui Tupaea	Kauaeranga Nama 11.	118	Hana Te Amokino	Raiha Te Moe-ngahau	Te Koni.
				119	Hana Te Amokino	Iritana Pakura	Kewa.
				120	Wikitoria Te Ngahue	Hiria Te Ngahue	Te Ahuroa.
				121	Wikitoria Te Ngahue	Mata Te Ngahue, Pare Te Ngahue ranei	Te Kari.
				122	Wikitoria Te Ngahue	Hiria Te Ngahue	Kari.

Ngāwhiri	Te Ingoa o te whenua kei reira, e te paanga o te tangata o te tangata o te tangata ana kia whakawakia.	Te Takiwa kei reira, te whenua o takoto ana.	
1	Reihana Poto ..	Pukewhau Nama 2, ara ko Patakama- kiri	Hauraki.
2	Reihana Poto, Kahu- kore te Taniwha.	Parakiri ..	Hauraki.
3	Taiwiwi te Taniwha, Reihana Poto, Pa- pua te Tahi	Mimiakauru Nama 3	Hauraki.
4	Reihana Poto, Kapi- haua te Tahi	Kaitanganga ..	Hauraki.
5	Reihana Poto, Kapi- haua te Tahi	Whithersnamu ..	Hauraki.
6	W. H. Tūpāri ..	Te Kōwhiri ki te Tonga	Hauraki.

II. Te Tūhono i raro o "Te Ture mo nga Mahi Nui" 1852.

Tūri Kōwhiri Whenua Maori,
Akarana, Hānuere 8, 1850.

HE NUI o te tūhono kei reira nei ki te Kōwhiri Whenua Maori i raro i te tūhono o "Te Ture mo nga Mahi Nui" 1852. He ki te tūhono, te whakawakia hoki o te kōwhiri whenua mo te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

NA TE HAMANA,
Kai Rehia.

He Pūnaha i raro i te Tekiona Un-whitu o te "Ture Whakawakia, 1858, i te Ture Kōwhiri Whenua Maori, 1852."

Tūri Kōwhiri Whenua Maori,
Kihikano, Hānuere 19, 1850.

HE Pūnaha hoki eia mohioia ai kei te nohoanga o te Kōwhiri Te Wairoa, a te 28 o nga ra o Peperu, 1850, me nga ra i muri iho, ka whakawakia ka uiuia hoki te

tikanga o nga tono a te Minita mo te Taha Maori kia rapua te paanga, mehemā ia e whai paanga ana te Kōwhiri ki te poraka whenua e mairi nei te Ingoa i raro nei.

NA HONE PURUKINI,
Kai Rehia.

Te Ingoa o te Poraka.	Te Takiwa.	Ngā rebe.
Matukubia he wahi no Waipaoa	Te Wairoa ..	Kei te mapi.

I roto i te Kōwhiri Whenua Maori o Niu Tirani,
Takiwa o Kihikano.

HE OTIMBA i te whakawakia o nga rebe ki te Nuhaka Nama 2 Poraka, eia hoki te Minita o Peperu 1858, i muna i tetahi tohu whakawakia, me ki tetahi poraka, i kei te Kōwhiri Whenua Maori, ka whakawakia tetahi he mapi o te tūhono o te tūhono o whai paanga.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

HE PŪNHA I RARO I TE
TEKIONA UN-WHITU

HE Pūnaha hoki eia mohioia ai kei te nohoanga o te Kōwhiri Te Wairoa, a te 28 o nga ra o Peperu, 1850, me nga ra i muri iho, ka whakawakia ka uiuia hoki te tikanga o nga tono a te Minita mo te Taha Maori kia rapua te paanga, mehemā ia e whai paanga ana te Kōwhiri ki te poraka whenua e mairi nei te Ingoa i raro nei.

KAI REHIA.

HE Pūnaha hoki eia mohioia ai kei te nohoanga o te Kōwhiri Te Wairoa, a te 28 o nga ra o Peperu, 1850, me nga ra i muri iho, ka whakawakia ka uiuia hoki te tikanga o nga tono a te Minita mo te Taha Maori kia rapua te paanga, mehemā ia e whai paanga ana te Kōwhiri ki te poraka whenua e mairi nei te Ingoa i raro nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

Ne whakawakia te tūhono o te tūhono o whai paanga, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei, me ki tetahi pūnaha whakawakia hoki o te whakawakia i raro iho nei.

He pānuitanga tenei i nga tikanga o nga Ota o te Kaitiaki o Te Kawana i whakaputaina i runga i nga ritenga o "Te Ture Whenua Maori, 1888," ara i nga here e mau ana inaianei i runga i nga whenua e mau nei te whakaturanga i raro iho nei.

Te Ra i Whakaputaina ki te Ota o te Kaitiaki.	Nga Tikanga o te Karaati, Pukapuka ranei i mau ra aua here i roto.	Te Whakaturanga o te Whenua.
Hautere 29, 1889	He Karaati mo Hemi Ngarau rana ko Ataraa Tau-roto, he mea tuhi i te 12 o nga ra o Hurae, 1880, me te whakamau i enei kupu here ki roto ara: E kore e taia te tuku i runga i te tikanga hoko, rihiri, mokete ranei mo nga tau maha atu i te rua-tekau-ma-tahi, engari me matua whakaae e te Kawana katahi ka tika.	Tera pihiri, wahi whenua katoa kei te Taone o Ponoke, i te Takiwa Porowinitanga o Ponoke, e takoto ana, e mohiotia ana ko Orangikaupapa Nama 6, e toru nga eka e ono paati i roto.

HE PUKAPUKA REO MAORI.

KO nga tatai korero whakapapa a te Maori, me nga karakia o nehe, a nga Tohunga mo nga waka katoa i a mau ki Aotea-roa nei; kua oti te taia ki te Perchi, a e hokona ana i te Whare tau Pukapuka a te Kawanatanga i Werengitana.

E whitu hereni me te hiki-pene mo te pukapuka kotahi. Ki te mea ka tukua mai te moni, ka tukua atu te Pukapuka ki te hunga e tono mai ana.

NA HORI TITIPERE,
Kai ta Pukapuka a te Kawanatanga.

PANUITANGA.

IE whakaatu tenei kia mohiotia ai kua oti nga "Ture Whenua Maori" o te Paremete o tenei tau te perchi ki te reo Maori ki te reo Pakeha, a kua oti aua reo e rua te whakarapopoto ki roto ki te pukapuka kotahi. Ko te utu

kotahi hereni mo te pukapuka kotahi. Ko nga ingoa enei o nga Ture kei roto i tana pukapuka: -

- "Te Ture whakakore i te Ture Reiti Whenua Karama, Whenua Maori."
- "Te Ture Whenua Maori."
- "Te Ture Whakatikatika i te Ture Kooti Whenua Maori, 1886."
- "Te Ture Whakatikatika 1888 i te Ture Arai mo te Hoko iahae i nga Whenua Maori."
- "Te Ture Whakahaere i nga Whenua Tuturu o nga Maori."
- "Te Ture mo Mekanu Mohakatino."
- "Te Ture Whakaritenga, Whakaturanga Take Maori."
- "Te Ture Karaati mo nga Hawhe Kaiti o te Waipouamu," me nga
- "Te Ture Whenua Maori o te tau 1886," ko tana nui ano, ana kotahi hereni, a ka tukua atu nga pukapuka o aua Ture i roto i te meera ki nga kainga o nga tangata e tono mai ana kia tukua atu etahi ma rau tau iua tau mai te moni atu e tika ana, me tuku pane kaimi mai, notu o te poulapeta ranei e tukua ana roto i te meera.

NA HORI TITIPERE.

Tari Perchi Pukapuka, Ponoke,
Oketopa 30, 1888.

I taia i runga te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, o GEORGE DIBSBURY, Kai-ta o te Kawanatanga, Ponoke.